

1. OSNOVNA NAČELA

Znatnim investicijama izvjesna nekretnina može izgubiti svoju samostalnost i postati ili pertinencijom ili pretvoriti se potpuno u novu stvar (koja može biti izvan prometa ili u prometu ograničena), npr. u jedno značajno dobro društvenog vlasništva.

(Vrhovni sud Hrvatske, broj: Gž-110/59, od 25. 2. 1959. godine, slično i: Vrhovni sud Hrvatske, broj: Gž-1250/60, od 14. 6. 1960. godine)

Pravo korištenja javnog dobra, u koje spadaju i javni putovi, predstavlja subjektivno pravo iz upravno-pravnog odnosa. Zbog toga rješavanje sporova o pravu korištenja javnog dobra ne spada u sudsku nadležnost, nego pred upravne organe, a protiv njihovih rješenja može se pokrenuti upravni spor.

(Vrhovni sud Hrvatske, broj: Gz-92/69, od 24. 12. 1969. godine)

Za šume i šumsko zemljište u SRBIH važi oboriva pravna pretpostavka da su društveno vlasništvo.

Presudom opštinskog suda, koja je potvrđena presudom okružnog suda, odbijen je zahtjev tužioca za utvrđje da je vlasnik šume u ukupnoj površini od 30.000 m², jer nije dokazano da je tužilac stekao pravo vlasništva na tom zemljištu, ni po osnovu održaja, ni po drugom osnovu.

Protiv ovih presuda podignut je zahtjev za zaštitu zakonitosti zbog bitnih povreda odredaba parničnog postupka. U zahtjevu za zaštitu zakonitosti se ističe da se tužilac ne poziva na održaj, već tvrdi da je spornu šumu stekao "po osnovu nasleđa, odnosno darovnog ugovora od svog oca", koji je tu šumu naslijedio 1937. godine. Tužiocu koji se, kao i njegovi preci, ponašao kao vlasnik ove šume niko nije osporio pravo vlasništva do 1953. godine kada je ustanovljen popisni katastar (zemljišna knjiga je uništena za vrijeme drugog svjetskog rata), niti ga je ko uznemiravao u vršenju posjeda do 1975. godine, kada je komisija tuženog povukla granicu između društvene šume i zemljišta na kojima postoji pravo vlasništva, kojom pri likom je sporna šuma obilježena kao društvena.

Prema shvatanju republičkog javnog tužioca postoji protivrječnost između razloga presude i stanja u spisu, a s druge strane sudovi "nisu pokazali dovoljnu aktivnost" pri utvrđivanju činjeničnog stanja (član 7. Zakona o parničnom postupku). Postoji, dakle, apsolutna bitna povreda odredaba parničnog postupka iz člana 354. stav 2. tačka 13. Zakona o parničnom postupku i relativna bitna povreda iz člana 354. stav 1. u vezi sa članom 7. Zakona o parničnom postupku, pa zbog toga predlaže da Vrhovni sud BiH donese odluku u smislu člana 408. Zakona o parničnom postupku.

Presudom Vrhovnog suda Bosne i Hercegovine zahtjev na zaštitu zakonitosti je odbijen.

Iz obrazloženja:

"Za šume u SRBIH nikada nije važno pravilo imovinskog prava prema kome se posjednik smatra vlasnikom stvari, odnosno imaoem pravnog naslova za sticanje prava vlasništva (paragraf 322 OGZ).

Naprotiv, već se po naredbi o davanju tapija na šumska zemljišta, koju je donijela austrougarska uprava u Bosni i Hercegovini 18. marta 1884. godine polazilo od pretpostavke da su šume vlasništvo države. Samo pod određenim pretpostavkama, pravo vlasništva šuma se moglo prenijeti na pojedinca. Postojanje tih pretpostavki u svakom konkretnom slučaju utvrđivala je posebna komisija koja je bila ovlaštena da izda tapiju (ispravu o pravu vlasništva).

U objašnjenju Zemaljske vlade Bosne i Hercegovine uz član 26. nacrta Gruntovničkog zakona za Bosnu i Hercegovinu se navodi da za šumska zemljišta i pašnjake postoji zakonska pretpostavka (oboriva), da su državno dobro. Ova pretpostavka je izričito propisana u paragrafu 2. Zakona o šumama od 21. decembra 1929. godine, koji priznaje pojedincu pravo vlasništva na šumi samo ako dokaže zakoniti osnov sticanja.